

MAKTABNI INNOVATSION BOSHQARISH TIZIMI

Annotasiya. Mamlakatimizda yangi yo'nalishdagi maktablar ochilishi bilan ularni ta'lim jarayonini innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish va boshqarish talab etiladi. Maqolada innovatsion maktablarni loyihaga yoki tadqiqot dasturiga muvofiq shakllantirish yo'nalishlari, bu yo'nalishlarni o'qituvchilar jamoasi tomonidan tan olingan ustuvor ta'lim vazifalariga nisbatan aniq belgilash masalalari yoritilgan.

Kalit so'zlar: maktablar, innovatsiya, loyiha, ta'lim loyihasi, mahalliy tadqiqot, ilmiy tadqiqot ishi. boshqarish tizimi.

ИННОВАЦИОННАЯ СИСТЕМА УПРАВЛЕНИЯ ШКОЛОЙ

Аннотация. С открытием в нашей стране школ нового направления, необходимо организовать и управлять их образовательным процессом на основе инновационных педагогических технологий. В статье освещаются направления формирования инновационных школ в соответствии с проектом или исследовательской программой, вопросы четкого определения этих направлений в отношении приоритетных образовательных задач, признаваемых педагогическим коллективом.

Ключевые слова: школы, инновации, проект, образовательный проект, локальные исследования, исследовательская работа. система управления.

SCHOOL INNOVATION MANAGEMENT SYSTEM

Annotation. With the opening of schools of a new direction in our country, they are required to organize and manage the educational process on the basis of innovative pedagogical technologies. The article covers the areas of formation of innovative schools in accordance with the project or research program, the issues of clearly defining these areas in relation to the priority educational tasks recognized by the team of teachers.

Keywords: schools, innovation, project, educational project, local research, scientific research work. control system

Respublikamizda yangi yo'nalishdagi maktablar ochilishi bilan ularni ta'lim jarayonini innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish va boshqarish talab etiladi. Ijod maktablari, ixtisoslashtirilgan va Prezident maktablari, xususiy maktablar, va boshqa yo'nalishdagi ta'lim muassasalari shular jumlasidandir. Zamonaviy pedagogika fani boshqaruv g'oyalarini har tomonlama, turli nuqtai nazardan o'rganishga intilish bilan bir qatorda ularni ta'lim amaliyotida tatbiq etishning yo'l-yo'riqlarini ishlab chiqadi. Bugungi kun pedagogika fanida tizimli yondashuv metodologiyasiz boshqaruv muammolarining hal etilishini tasavvur qilib bo'lmaydi.

Bunday yondashuvning joriy etilishi boshqaruvda tasodifiy va kutilmagan holatlarning oldini olishga xizmat qiladi. Tizimli yondashuvda ta'lim muassasasi tizim sifatida, ya'ni tashqi muhitda xizmat qilayotgan murakkab tizim sifatida ko'rib chiqiladi. Bunda uning aloqalari va vositalarining mazmun va mohiyatiga ko'ra ob'ektni bir butun, ya'ni yaxlit holda tasavvur qilish talab etiladi. Ta'lim muassasasini o'rganishda alohida xususiyatlarga ega bo'lgan bir necha qismlarga ajratib, ular o'rtasidagi aloqalar hamda o'zaro bog'liqlik xususiyatlari aniqlanadi, chunki har bir qism yaxlit tizimning o'zgarishiga o'z hissasini qo'shadi. Kengroq ma'noda tizimli yondashuv - bu falsafa metodologiyasi bilan tabiiy holdagi ilmiy tadqiqotlarning

metodlari o'rtasidagi vaziyatni egallab turuvchi fan, ilmiy bilish nazariyasining metodologik asoslaridir.

Har qanday innovatsion maktabni shakllantirish jarayonida o'qituvchilar uchun asosiy pedagogik faoliyatga qo'shimcha ravishda yangi faoliyat turi qo'shiladi. Odatda, ushbu turdagi faoliyat ikki xil yo'nalishdan biriga ega bo'ladi. Birinchi yo'nalish **loyihalash faoliyati** bilan bog'liq.

Ushbu turdagi maktablarni biz loyihaviy maktablar deb atayiz. Ular uchun innovatsiyaning o'zi ya'ni, yangi narsani ta'lim amaliyotiga mazmunan kiritish jarayoni ma'lum bir loyihani amalga oshirish bilan bog'liq. Olimlar, pedagoglar, faylasuflar, muayyan holatlar tufayli, loyihalovchi faoliyatini egallaydilar va ta'lim loyihasini ishlab chiqadilar, so'ngra maktab asta-sekin uni amalga oshirish bosqichlaridan o'tadi. Masalan, Valdorf maktabi 1914 yilda faylasuf Rudolf Shteyner tomonidan ishlab chiqilgan loyihani amalga oshirgan holda yaratilgan.

Innovatsion maktab o'qituvchilari faoliyatdagi yana bir yo'nalish tadqiqotchilik faoliyati bilan bog'liq. Ushbu turdagi maktablar uchun innovatsiyalar birinchi navbatda maktabning o'zida yaxlit tadqiqot dasturini joriy etish bilan bog'liq.

Masalan, V.V.Krayevskiy o'zining "Pedagogik tadqiqotlar metodologiyasi" asarida shunday yozadi: "O'nlab yillar davomida pedagog-tadqiqotchilar yuqori turuvchi organlarning ko'rsatmalarini "o'rgatish"ga majbur bo'lganlar. Faqat kam sonli odamlar bunday munosabatga ma'lum darajada qarshilik ko'rsatishga muvaffaq bo'lganlar. Bu esa pedagogika fanini – pedagogik ta'limning asosini – unumsizlikka, pedagogik muhitda ham, keng jamoatchilik oldida ham obro'-e'tiborni yo'qotishiga olib keldi. Pedagogik tadqiqotlardagi bunday kamchiliklar ularning umuman fanga mansubligini shubha ostiga qo'yadi, chunki xulosalarning ishonchsizligi, allaqachon o'rnatilgan haqiqat haqida mavhum mulohaza yuritish, amaliy samaradorlikning pastligi bir necha bor qayd etilgan"

Ushbu faktlarning barchasini tahlil qilish bizga ushbu holatlarni ajratish va ularni avtonomlash yetarli emasligini bildiradi: nazariyotchi o'qituvchining holati va amaliyotchi o'qituvchining holati, shuningdek, maktabdagi haqiqiy ko'rinish – ta'lim sohasida yangi lavozim – tadqiqotchi- o'qituvchi lavozimining paydo bo'lishiga olib keladi.

Haqiqatdan ham, innovatsion maktablarning ikkala guruhi ham qoidaga ko'ra, boshidanoq amaliy masalalarni hal qilishga yo'naltirilgan. Mavjud bo'lgan madaniy ta'lim tizimini joriy qilgan taqdirda ham, o'qituvchilar ushbu ta'lim tizimi bilan tanishishlari, muayyan o'quv fanlari metodikalarini o'rganishlari, ushbu ta'lim tizimining psixologik yondashuvlarini bilishlari kerak. Ammo keyinchalik, har qanday ta'lim tizimining nazariy g'oyalarini maktab amaliyotiga tatbiq qilgan holda, o'qituvchilar har safar aniq va bir xil javob bera olmaydigan savollarga duch kelishadi. Bu turli holatlar bilan bog'liq.

Ba'zi ta'lim tizimlari, masalan, L.V.Zankov, D.B.Elkonin, V.V.Davidovlarning "Rivojlantiruvchi ta'lim" yoki V.S.Biblning "Madaniyatlar muloqoti maktabi" hali nisbatan yosh (ya'ni, ular bir necha asrlar davomida shakllanib kelayotgan ta'lim tizimlaridan farqli o'laroq, ochilganiga bir necha o'n yillar bo'lgan) va bugungi kunda faol rivojlanishda davom etmoqda.

Boshqa ta'lim tizimlari, aksincha, haqiqiy "yoshi" tufayli zamonaviy o'qituvchining ehtiyojlarini qondira olmaydi. Darhaqiqat, bugungi kunda bunday tizimlarda ishlash uchun tizimning o'zining nazariy qoidalariga asoslanib, zamonaviy ta'lim sharoitida pedagogik tamoyillar va faoliyatni qayta qurish lozim.

Yana bir bor ta'kidlash mumkinki, o'z muammolarini hal qilish ustida ishlayotgan maktablar shartli ravishda "loyiha maktablari" va "laboratoriya maktablari" ga bo'lingan. Chunki ta'lim sohasidagi har qanday loyihani amalga oshirish, yuqorida aytib o'tilganidek, kerak bo'lganda loyihani amalga oshirish bosqichlarini to'g'rilash yoki loyiha bosqichlarini o'zgartirish imkonini beradigan tadqiqotlar o'tkazishni o'z ichiga oladi. Boshqa tomondan, tadqiqot olib boradigan laboratoriya maktablari mahalliy loyihalar zanjirini o'zgartiradi, bu esa o'z navbatida tadqiqot obyektiga aylanadi.

Biroq, shunga qaramay, o'qituvchilar jamoasi tomonidan tan olingan maktabning ustuvor maqsadini har doim loyiha yoki tadqiqot yo'nalishi maktablariga ajratish mumkin.

Ikkala holatda ham maktablarning ishlash tizimiga yangi elementlarni joriy etiladi (loyihalash yoki tadqiqot faoliyati natijasida) va tashqaridan innovasion maktab sifatida ko'rinadi.

Albatta, har bir aniq innovatsion maktabning loyihaga yoki tadqiqot dasturini qo'llashga yo'nalishi maktab mavjud bo'lgan davr davomida o'zgarishi mumkin, ammo har bir davrda bu yo'nalish o'qituvchilar jamoasi tomonidan tan olingan ustuvor ta'lim vazifalariga nisbatan aniq belgilanishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.Krayevskiy V. V. " Metodologiya pedagogicheskogo issledovaniya" :Samara, 1994.
- 2.Tolstoy L. N. O narodnom obrazovanii. :M. 1912.
- 3.Kovaleva T.M. Prinsip demokratizatsii v obrazovanii i odin iz vozmojnykh podxodov yego realizatsii // Pedagogicheskaya nauka i razvitiye
- 4.Atamirzaeva, S., & Juraeva, D. Interfaol in the organization of the science of ecology using methods. Ekonomika, 55-57.
- 5.Usubovich, O. O., & Nematillaevna, Z. D. (2022). Problems Arising From the Use of the Case-Study Method and Methods of Their Prevention. Central asian journal of social sciences and history, 3(6), 5-10.
- 6.Zokirova, D. N. M., Qurbonova, F. Q., & Nishonov, M. M. O. G. L. (2022). Nazariy elektrotexnika fani dars mashg'ulotlarida innovatsion tarbiya berishning interfaol usullaridan foydalanish. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(3), 371-377.